

DELO ŽIVLJENJE

glasilo delovne skupnosti tovarne obutve alpina žiri

LETNIK 16

STEVILKA 11

ZIRI, NOVEMBER 1977

Kanček preudarnosti prosim!

Za mnoge je, žal, Zakon o združenem delu zbirka receptov s čarobno močjo, ki bo tistega, ki jih bo do časa uporabil pri svoji kuhi, nasičila ter mu za večne čase zagotovila bogato pogrnjeno mizo. Edino kar da še preostane je, da se bolj ali manj večje preprišajo interni akti, ustanovi čimveč temeljnih organizacij, naredi nekaj novih odborov in komisij in dohodka za delitev bo na pretek. Če bi bilo tako, potem proces osvobajanja človeka ne bi tekel preko uporov, barikad, ječ, bojišč in taborišč. In kaj je vendar vsebina tega razglasa samoupravljalških hotenj? Takole telegrafsko bi rekel, da je našim prilikam primerno pokazana pot, kako zagotoviti »delu čast in oblast«. Torej gre za spreminjanje temeljnih odnosov tako v procesu proizvodnje kot v pravno-politični

nadgradnji. Zato uresničevanje zakona o združenem delu ni enkratna naloga, temveč so željene spremembe možne le, če bomo v daljšem časovnem obdobju znali, resnično kritično presojeti narejeno, ne da bi nam bilo neprijetno priznati zmoto, ter s tako pridobljenimi izkušnjami, izkazati najboljše rešitve.

Potrebno je, da je zakon tudi določil roke do katerih je treba pripraviti nekaj temeljnih dokumentov. Tako za posameznika kot za družbo velja, da naredi toliko kot si naloži. Res pa je tudi, da pri usmerjanju tako pomembnih družbenih procesov velja prisluhniti reku — festina lente (hiti počasi), ne da bi bilo potrebno etiketirati z oportunisti, tehnokrati, itd.

Ob že sicer bogati bari raznih dokumentov, bo do

novega leta potreben sprejeti še vsa jnaslednje:

— Samoupravni sporazum o organizacij in sistemizaciji,

— Samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij v DO,

— Samoupravni sporazum o združitvi dela delavcev v delovno skupnost skupnih služb Alpina,

— Statut DSSS Alpina,

— Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke,

— Pravilnik o knjigovodstvu,

— Samoupravni sporazum o inventivni dejavnosti.

Naj povem še, da je vek uporabnosti teh dokumentov v zdajšnjem času zelo kratek. Mnogo tega, kar bomo sedaj sprejemali, bo že čez nekaj mesecev deležno večjih ali manjših korektur. Krivdo

za nedorečenost teh dokumentov ni treba izkazati pri piscu, temveč v naglo spreminjajoči se zakonodaji in tolmačenju teh predpisov. Pri gori tega papirja pa ostajajo še bistvene reči neraziskane, oziroma smo uspeli nekatere probleme le definirati. Opozoril bi predvsem na dohodkovne odnose med temeljnimi organizacijami naše DO, problemi, ki nastajajo pri t.i. svobodni menjavi dela med temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo skupnih služb, kako urediti ta vprašanja z dobavitelji surovin in proizvajalci, od katerih dokupujemo obutev in še bi lahko našteval. Čeprav vem, da se bo uspešnost ali neuspešnost uresničevana ZZZ morala ceniti predvsem po načinu rešitve teh naštetih problemov, jih za sedaj puščamo ob strani (nekaj rešitev je že v sprejetih dokumentih).

Ker smo o sistemizaciji v zadnjem času veliko govorili, naj se ob tej priliki dotaknem samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke. Vem, da bi večino bralcev zadovoljil le, če bi predstavil plačilno listo, ki jo bomo dobili na vpogled 15. 1. 1978. Zal to ni mogoče. Poglejmo si čemu?

Verjetno bi se marsikomu od vas ob branju tega usta raztegnila v ironičen nasmešek, če bi zapisal, da bo po novem letu dobil vsakdo toliko kot mu gre za njegov delovni prispevek k našim skupnim prizadevanjem. Če bi stvar bila tako lahko uresničljiva, bi si človek takoj zastavil naslednje vprašanje:

Zaboga svetega, kaj je s strokovnjaki tega našega postarane planeta, da niso doslej pogruntali, kako dati vsakemu natančno toliko kot si zasluži.

No, brez panike, tudi Jugoslovanom (in tudi Alpinem), ne kaže, da bi v tem letu presekali ta gordijski voz.

Zakaj pa vendarle toliko čudnega govorjenja, ki pogosto diši že po novoletnih obetih?

Preprosto zato, ker z edino tako široko zastavljeno akcijo, smemo pričakovati, da bomo združeni prispevali k temu, da se bo skupno ustvarjen dohodek vsaj nekoliko pravičneje porzde-

Razmišljanje ob spomeniku

Meglenega jutra stopam po sivi cesti proti šoli. Vse okrog mene je tiho, le ptički prepevajo svojo enolično melodijo. tUrujena sem že, saj imam za seboj že lep kos poti. Pogledam na uro. Šele pol osmih je, jaz pa sem že tu, pod spomenikom žrtvam dru-

ge svetovne vojne. Ozrem se nanj. Ves tih in spokojen stoji tam, umaknjen hrupu, nad njim pa se sklanja vrba žalujka.

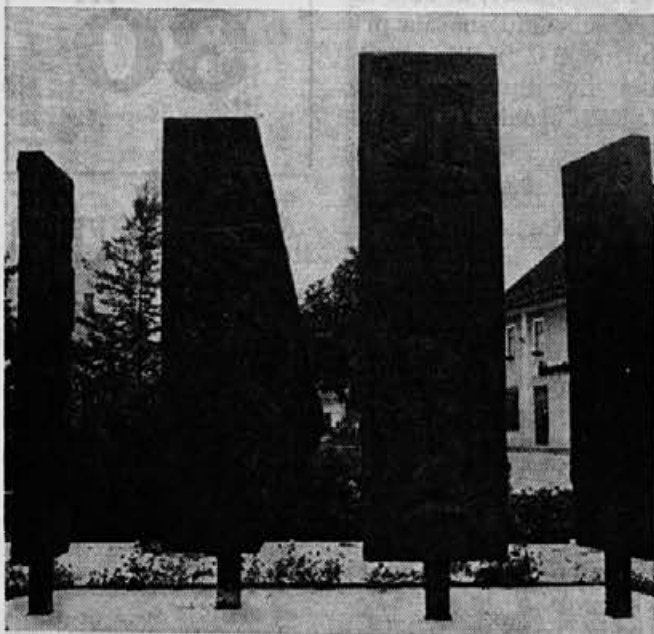
Komu je postavljen ta lepi spomenik? Saj res, ljudem, ki so za našo svobodo dali največ, kar so imeli — svoje

življenje. Kako so morali ljubiti svojo domovino, da se niso prestrašili kazni, za katero so dobro vedeli, kakšna bo, če odkrijejo njihovo delo, njihovo sodelovanje s partizani! Kako pogumni so bili, da s si upali pogledati so hoteli s silo pridobiti nav oči našim sovražnikom, ki so zemljo in poriniti v pozabo naš lep slovenski jezik. Na spomeniku je napis Trpljenje je končano». Zanje so bile vse muke, trpljenja in strahove vojne končane, toda končano je bilo tudi upanje, da bo svet nekoč lepši, naša domovina svobodna. To se je zgodilo, zdaj živimo v svobodi in sreči. Oni ne uživajo te sreče, ki smo jo deležni mi. Vem, ni jim bilo težko umreti, saj so vedeli, da umirajo za nekaj velikega. Vsaka žrtev je pomenila stopničko, drobno stopničko do njihovega, našega skupnega cilja.

Hvala vam, ki počivate v grobu in ste se žrtvovali za našo skupno stvar, hvala. Mi, pionirji in mladinci pa vam obljubljam, da bomo vaše delo nadaljevali. Prizadevali si bomo, da bo na svetu odpravljena lakota, vojna in vse, kar je v nasprotju z našo socialistično družbo.

Anka BOGATAJ 8. a

(Nadaljevanje na 2. strani)

Padli so za našo svobodo

Kanček preudarnosti prosim!

(Nadaljevanje s 1. strani)

lil. (Kako težko bo uskladiti teh nekaj sto »pravičnosti« si lahko mislite?)

Se nekaj domačega. Pri nas načrtujemo (verjetno pa tudi drugje ni kaj prida drugače), da bi bil dohodek vsakogar izmed nas odvisen:

— od zahtevnosti dela, ki ga opravlja (to bo posebna komisija ugotovila z metodo, ki se imenuje analitična ocena),

— od uspešnosti posameznika (norma, osebna ocena),

— od uspeha delovne enote, kjer delavec dela,

— od uspeha TOZD oziroma DO.

Gotovo je, da je jabolko, v katerega smo ugriznili, trdo in kislo. Pričakujemo lahko, da bomo naslednje mesece pogosto glasni. Samo pomisli-

te, kako bodo reagirali tisti, za katere se bo ugotovilo, da vendarle njih delo ni tako nadvse zahtevno kot so leto oznanjali. Kako težko bo dokazati, da tudi strokovna dela nekaj veljajo? Ali si bomo priznali, da so med kvalificiranimi fazami potrebne razlike pri vrednotenju?

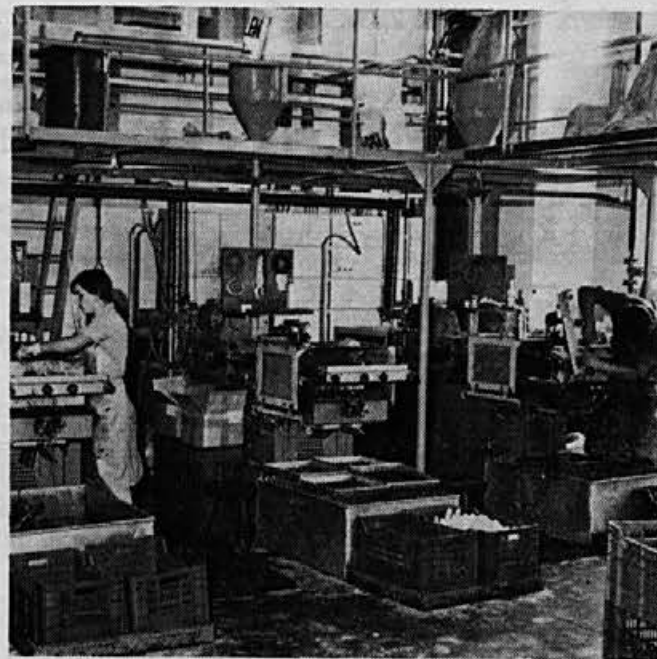
Takrat jih bo veliko, ki bodo v trenutku jeze oznanjali, da so že vnaprej vedeli, kako da bo (prerošstvo za nazaj je posebnost nekreativnih ljudi). Kako preteče se bo kazalo na »pisarne« (in tudi iz pisarne v pisarno)? Naprej ne bom našteval: govori so že pripravljene in odgovori tudi.

Za trezno misleče le tole. Res se bo pokazalo, da bodo marsikatera delovna opravila napačno vrednotena. Nastale

pomanjkljivosti pa bomo lahko opravili le na ta način, da bomo projekt, kateri je bil nujnost, na urejen in kulturni način dograjevali. Če stvar pade v vodo in bodo anarhični kričarji nadvladali razumnost, si smemo obetati trnjeve prihodnosti.

In čisto na koncu. Poskušajmo biti konstruktivni. To pa bomo lahko le, če se bomo zmogli dvigniti iz svoje ograje, ali drugače povedano: poskušajmo doumeti, da nobena dejavnost in nihče izmed nas ni samozadosten, ter da poleg mene, ki veliko in neskončno delam... še tudi sosed pred menoj in za menoj, zgoraj in spodaj tudi kaj naredi, čeprav seveda sem jaz, jaz, jaz...

Vikto: ŽAKELJ

Čevljev brez pete ne shodi...

Plastika v Alpini pred težkimi nalogami

V nekaj letih je obrat plastike prerastel v temeljno organizacijo združenega dela, z več kot 100 milijoni celotnega prihodka.

Plastika se je začela razvijati na osnovi potreb po spodnjih materialih iz plastičnih mas in poliuretana. Nabavili so stroje, ki so jih namestili včasne prostore in pričela se je proizvodnja.

Ljudje, ki so bili zaposleni pri proizvodnji izdelkov in plastičnih mas, so se soočali z mnogimi problemi v zvezi s proizvodnjo in tudi z izdelavo orodij. Največ proble-

mov je bilo ob pričetku izdelave PU podplato. Poliuretan je zelo zahteven material, ki da kvaliteten izdelek samo v primeru, če izpolnimo vse zahteve za predelavo. Vendar ne bi razpravljali o problemih, ki so bili ob veliki požrtvovalnosti vseh v glavnem rešeni.

Proizvodnja je pričela hitro rasti. Leta 1975 smo izdelali 664.000 parov PU podplato. V letu 1976 — 1.344.000 parov, v letu 1977 pa jih bomo izdelali že 2.200.000 parov. Poleg tega se je tudi precej povečala proizvodnja šal in manšet in tudi drugih plastičnih izdelkov.

Ta hitra rast proizvodnje je v glavnem rezultat večje produktivnosti, ker se v tem obdobju ni bistveno povečalo število zaposlenih in tudi ni bilo večjih investicij v nove stroje.

V začetku je bil večji del proizvodnje namenjen za potrebe delovne organizacije. Kmalu pa so se pokazale tudi možnosti za prodajo PU podplato. Od takrat ko smo sklenili pogodbo s prvim kupcem pa do danes, še ni preteklo mnogo časa, pa se je prodaja vseeno že močno povečala.

V letošnjem letu je bil že do konca junija presežen celoletni plan prodaje PU podplato za pet odstotkov. Do konca junija je bilo prodano 1.050.000 PU podplato.

Od te količine pa je bilo 283.000 parov izvoženo v Zahodno Nemčijo. Do konca leta predvidevamo da bo prodano 1.900.000 parov PU podplato (440.000 na zahodno tržišče), približno 300.000 parov jih bomo porabili v Alpini.

O prodaji PU podplato pišem zato, ker ta predstavlja glavni del eksterne realizacije, pa tudi zato, ker je od novega leta dalje to edini vir akumulacije za TOZD Plastiko.

Celotna proizvodnja za TOZD Obutev, ki bo v letošnjem letu znašala približno 343 milijonov N din bo obračunana po lastnih cenah.

S prodajo na domačem in tujem trgu pa si moramo ustvarjati vsaj tako veliko akumulacijo, da bomo šli v korak s konkurenco. Pri plastiki se zelo hitro pojavljajo razne novosti in spremembe, zato moramo ustvarjati sredstva za nove investicije. V kolikor ne bomo investirali in se sproti vključevali v nove razvojne smeri, bomo ekonomsko in tehnološko zastarali in ne bomo več konkurenčni.

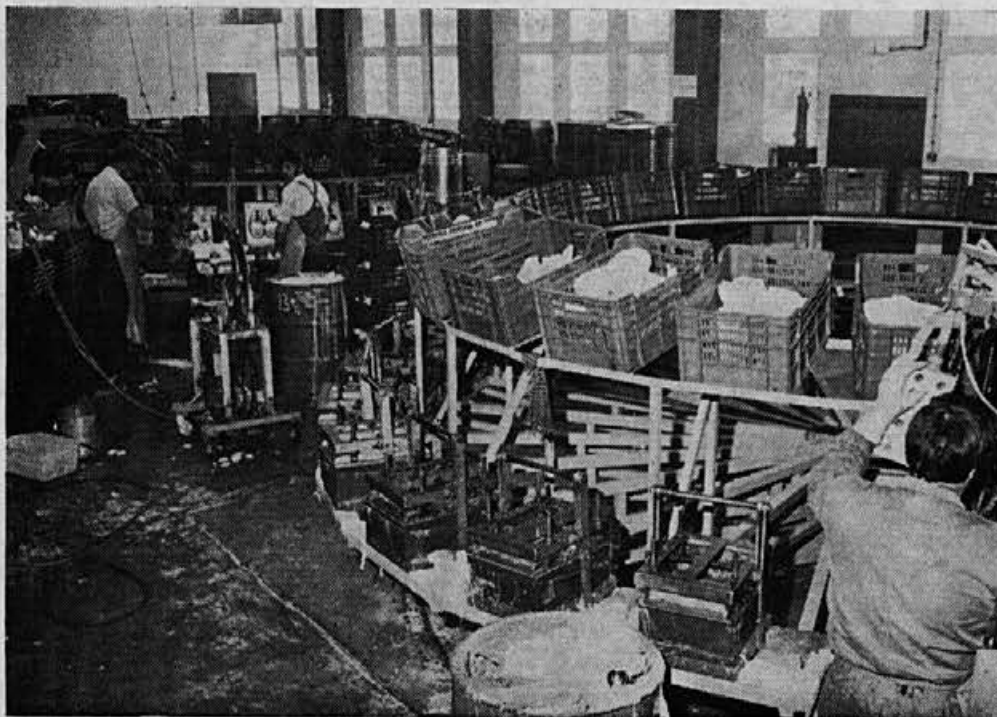
Poleg tega bo morala plastika v celoti poravnati stroške izgradnje nove hale. Iz tega sledi, da ima plastika pred seboj velike obveznosti. Vemo tudi, da je ponudba PU podplato na tržišču dvakrat večja od povpraševanja. V taki situaciji je tudi pritisk na cene zelo velik. Iskati bo treba tudi nove izdelke za tržišče. Možnosti je veliko, vendar so poti za uresničitev novih programov zelo zahtevne in nezanesljive.

Čim hitreje bo treba rešiti tudi problem pomanjkanja deviznih sredstev v TOZD Plastika, ki postaja zaradi hitre rasti porabe uvoženega materiala zmeroj bolj pereč.

Na eni strani bo treba čim več gotovih izdelkov prodati na zahodnem tržišču, na drugi strani pa poiskati možnosti za zmanjšanje uvoza.

Bojan Starman

Ce ne bo zastojev, bo skupnega prihodka še več

Kontrola je ali ni?

V zadnji številki Dela-življenje je bilo vprašanje, če v plastiki sploh obstaja kontrola šal in manšete. Da bo bralcem našega časopisa bolj jasno, bom opisal, kako je organizirana kontrola teh izdelkov.

Šale in manšete se pri nas vliivajo že vrsto let, vendar so te izdelke do avgusta letos kontrolirali sami vliivanci. Ker se je pogosteje pojavljalo, da so šli v montažo nekvalitetni izdelki, je bila sredi avgusta organizirana kontrola šal. Za manšete pa obstaja še isti način kontroliranja, da kontrolirajo vliivanci sami. Mislim, da bo za drugo sezono treba tudi za manšete organizirati stalno kontrolo, da bo v montaži manj zastojev.

Alli je kontrola kvalitetna ali ne? Nilmamo namena zagovarjati nekvalitetno delo. Vendar moramo vedeti nekaj:

- da je kontrolor začetnik,
- kakšna kvaliteta se zahteva danes in

— s kakšnimi težavami se plastika in kontrola srečuje ta.

Ivan Uršič, kontrolor v plastiki

Ravno v primerih, ko je v montaži najbolj manjkalo šal, je bilo pri izdelavi šal tudi največ težav: okvare form, neustrezen material in velik odstotek škarta, saj je kontrola dnevno izločila tudi do 38% neustreznih izdelkov. Dogajalo se je tudi, da so se šale vozile v montažo, ne da bi bile pregledane, posebno v popoldanski izmeni. Tisti, ki mu je popolnoma znano, s kakšnimi težavami se srečujemo pri kontroli izdelkov, bi verjetno drugače sprejel naš

spodrsilaj. Najlaže je kritizirati, dosti težje pa je stvari reševati, da bodo izdelki kvalitetni in da ne bo zastojev.

Kontrola torej obstoja in lahko precej vpliva na kvaliteto, morala pa se bo še bolj zavzemati.

Ivan Uršič

Obvestilo

Krajevna konferenca SZDL Žiri obvešča vse kraje, da bo osrednja komemoracija ob prazniku Dneva mrtvih, 1. novembra pri obnovljenem spomeniku žrtvam fašističnega nasilja v Mršaku, ki ga je v svojo oskrbo prevzela lovška družina v Zireh.

Zbirališče bo ob 8.30 pred zadržnim domom v Zireh, od koder bomo skupno krenili do spomenika v Mršaku.

Pri spomeniku bo kratka komemoracija, na kateri bodo nastopili godba Alpine, recitatorji in pevski zbor.

Pozivamo vsa društva in organizacije, da pridejo s prapori.

V premislek pa še to. Verjetno je že marsikdo od vas pomislil, ali se res z največjim spoštovanjem oddolžimo ob smrti svojca, sodelavca ali padlim borcem s tem, da dajemo vence in cvetje, ki je velikokrat tako kratkotrajno.

Alli ne bi bilo bolj pametno, da bi namesto cvetja, darovali v druge namene v korist skupnosti?

Prav to je vodilo KK SZDL Žiri, da je sprejela sklep, da bo zbirala sredstva, darovana v ta namen, s katerimi bi veliko pripomogli k ureditvi dostopa na žirovsko pokopališče in izgradnjo mrliških vežic.

Sredstva bomo zbirali na posebnem žiro računu pri SZDL Žiri. Darovalci lahko oddajo denar na pošti Žiri. Zbrana sredstva in imena darovalcev pa bomo občasno objavili v lokalnih informacijskih sredstvih.

Krajevna konferenca
SZDL Žiri

Delo in težave naših vzdrževalcev

Kot pri vsakem delu, tako se tudi pri vzdrževanju strojev in naprav pojavljajo večje ali manjše težave.

Kot eden glavnih problemov se tukaj pojavlja pojav pomanjkanja, ali pa dolgi dobavni roki rezervnih delov. Zaradi takih težav pa prihaja do zastojev in kritike na račun vzdrževanja.

Mislim, da bi že pri sami dobavi strojnega parka bila potrebna tipizacija, kar bi zmanjšalo zalogo rezervnih delov in le te bi vzdrževalci bolje poznali, kar bi pripomoglo k boljšemu in hitrejšemu

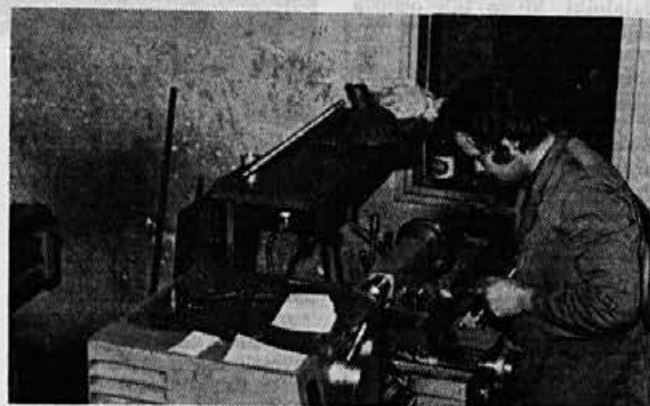
odklanjanju napak in na koncu k večji produktivnosti in manjšemu odstotku škarta.

Velikokrat ugotovimo, da prihaja do kvarjenja strojev zaradi malomarnosti delavca, ki z njim upravlja. Odločno lahko trdim, da se stroji vse preredko čistijo in mažejo. Vsak se naj bi zavedal, da je za sleherni stroj moral prispevati vsak član kolektiva določen delež. Zato bi moral biti interes nas vseh, posebno pa še tistega, ki pri njem dela, da bi stroj čim boljše in čim dlje služil namenu, za katerega je bil nabavljen.

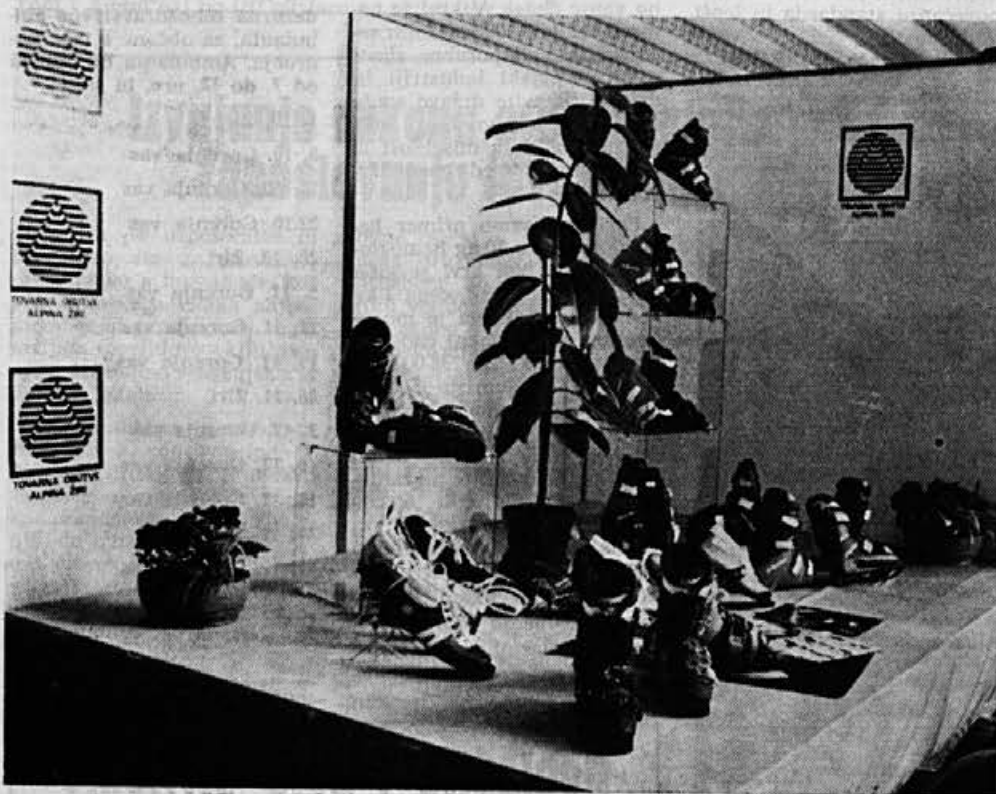
Za hitrejšo odklanjanje napak pa bi bilo potrebno tudi v vzdrževanju izboljšati strojni park. Nekaj let postavljamo v letni plan investicij manjši rezkalni stroj, sedaj smo vezani na usluge orodjarne kovinskih form.

O drugih težavah pa ne bi dosti pisal, saj jih delno vsi poznamo, če se stroj pokvari zvečer, naj zjutraj nemoteno obratuje. Ko ob praznikih nekateri odhajajo na plinkice, drugi na izlete, pa vzdrževalec strojev čaka doma na poziv.

Slavko Bradeško

Doma izdelamo marsikak nujno potreben rezervni del

Na sejmi vzbujajo največ zanimanja športna kolekcija

Moda v svetu '77 v Beogradu

Od 1. do 9. oktobra je bil v Beogradu tradicionalni sejem »Moda v svetu 1977«.

Svoje izdelke so razstavljali proizvajalci usnja, obutve, tekstila in konfekcije iz Jugoslavije ter nekaterih drugih evropskih držav.

Alpina je imela razstavni prostor v okviru Združenja slovenske čevljarne industrije. Obiskovalcem smo se predstavili s športno kolekcijo (pancerji, tekaški, planinski) in žensko modno kolekcijo pomlad-poletje 1978 ter PU podplati. Najbolj so se zanimali za športno kolekcijo, kar je tudi razumljivo, saj so naši modeli pancerjev, tekaških in planinskih čevljev na evropski ravni. Modeli so lepi, kvalitetno izdelani, imajo pa tudi dolgoletno tradicijo. Kar zadeva modno obutev, smo v primerjavi z drugimi proizvajalci verjetno nekje na sredini le naši konkurentje so prikazali

zelo lepe modne modele obutve za pomlad-poletje 1978. Predvsem je velik poudarek na naravnih barvah in vseh odtenkih rjave barve.

Pri modelih poliuretana podplatov smo med vodilnimi proizvajalci pri nas. To je dokazalo tudi veliko zanimanje za naše izdelke, tako da ni bojazni, da tovrstnih izdelkov ne bi mogli prodati. Imamo pa tudi precej stalnih kupcev, ki so s kvaliteto in dobavnimi roki zelo zadovoljni.

Sejem je drugače potekal zelo dobro. Sodelovalo je veliko razstavilcev, pa tudi dobro je bil obiskan. Vsi pa smo bili mnenja, da je sejem predolg ter da bi zadostovalo, če bi bil odprt samo 5 dni. Glede na to smo se domeni, da v prihodnje ne bomo razstavljali, če sejem ne bo skrajšan. Enakega mnenja so bili tudi ostali udeleženci.

Marija Košir

Nova proizvodna hala jamstvo za uspešen nadaljnji razvoj

17. 9. 1977 je bilo v KLADIVARJU svečana otvoritev novih proizvodnih prostorov. Nov objekt predstavlja temelj za nadaljnji razvoj podjetja in realizacijo zastavljene proizvodnega programa. Celotna investicija znaša skupaj z obratnimi sredstvi skoraj 30 milijonov din, od tega je okoli 25 milijonov vrednost osnovnih sredstev skupaj z zgradbo in opremo.

Prijetno je počutje ob takih svečanih dogodkih, ko delovni kolektiv slavi pridobitve, ki so rezultat nenehnih prizadevanj po ustvarjenju še več in še boljše.

Pa vendar je prav, da omenimo nekaj dogodkov iz preteklosti, ki so vsak posebej omogočili tako slovesnost.

Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1949 kot obrtno podjetje. Leta 1958 je Kladivar Ziri pričel s proizvodnjo šestil, kar pomeni pričetek industrijske proizvodnje. V letu 1965 so bili v podjetju izdelani prvi elektromagneti in leto pozneje vibracijski dodajalniki, ki so bili osnova današnjega proizvodnega programa. Ta proizvodni program je podprla tudi skupščina občine Logatec in pozneje skupščina občine Šk. Loka. S tem je bila omogočena preureditev hlevov Kmetijske zadruge v proizvodne prostore in nabava najnovejše strojne opreme v letu 1969. Poudariti moramo, da so v tem letu žirovska podjetja Alpina, Etiketa, Mizarsko podjetje in Sora sodelovala pri financiranju investicije. Lahko rečemo, da je bila to prva oblika združevanja sredstev.

V letu 1973 je podjetje prvič pričelo izvažati svoje izdelke, v letu 1974 pa je že podpisalo kooperacijsko pogodbo s firmo Festo, s katero še danes uspešno sodeluje.

Pomembno prelomnico predstavlja leto 1974, ko se je 12 podjetij povezalo v sestavljeno

organizacijo združenega dela, Zdržena podjetja strojogradnje. V okviru Zdrženih podjetij strojogradnje se podjetje Kladivar Ziri s svojim proizvodnim programom še pomembneje vključuje v nadaljnjo delitev dela in s tem v hitrejši in kvalitetnejši razvoj strojogradnje.

Pri izgradnji novega objekta imajo pomemben delež skupne naložbe Zdrženih podjetij strojogradnje, ki predstavljajo skoraj četrtino

nosti 2,5 milijarde pri celotnem dohodku 2,2 milijarde v letu 1975. Realizacija polletnega plana v letošnjem letu nam kaže, da bo dosežen plan za leto 1977, kar je tudi dokaz, da je kolektiv Kladivar sposoben izvrševati zadane si naloge.

Mislím, da je predvidena investicija za kolektiv priznanje za dosedanje delo in tudi jamstvo za uspešen nadaljnji razvoj. Za kraj je to pridobitev, ker bo tako kolektiv

Kladivar v novih prostorih

vrednosti celotne investicije. To je dokaz samoupravne moči in sposobnosti Zdrženih podjetij strojogradnje, dokaz, da smo sposobni združevati sredstva in delo za dosego skupnih ciljev.

Kolektiv podjetja Kladivar Ziri se zaveda obveznosti, da z rezultati svojega dela opraviči smotnost investicije. V investiciji s krediti sodelujejo še Republiški sklad skupnih rezerv, Občinski sklad skupnih rezerv občine Škofja Loka, največ pa Ljubljanska banka, enota Škofja Loka.

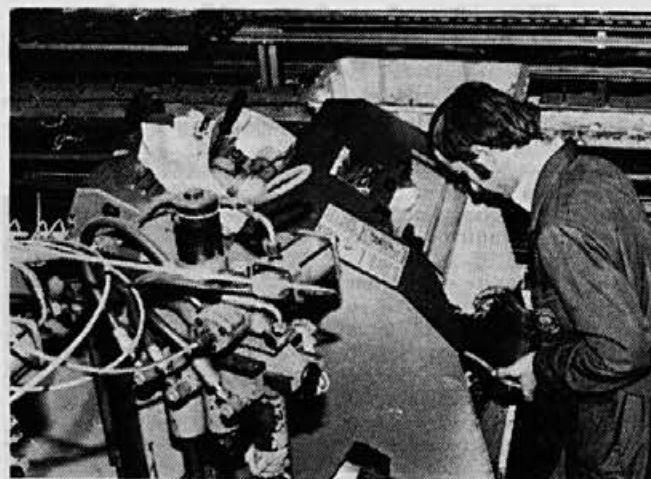
Kolektiv podjetja Kladivar Ziri se je zavedal svoje odgovornosti že pri odločitvi, da gre v investicijo, saj smo sklepali o investiciji v vred-

Kladivar Ziri z večjim ustvarjenim dohodkom lahko več prispeval k razvoju kraja in s tem h gradnji objektov za boljše življenjske pogoje delovnega človeka izven podjetja.

Za širšo družbeno skupnost pa je to eden od mnogih temeljnih kamnov, ki morajo nositi zgradbo našega gospodarstva, ki naj zagotovi našo ekonomsko moč in s tem neodvisnost in svobodo našega delovnega človeka.

Delavci podjetja Kladivar Ziri želimo, da bi z delom v novem objektu kar največ doprinesli k razvoju Zirov, k povečanju standarda in lepši bodočnosti.

Venče AMBROZIC

Novi stroji so porok napredka v obutveni industriji

Z biokemijo nad odpadke

V zadnjih letih postaja za gospodarstvo, zlasti še za prehrabeno in farmacevtsko industrijo, vedno bolj zanimivo raziskovanje proteinov, encimov in drugih biološko aktivnih snovi. Raziskovalci IJS se tega že vrsto let zavedajo ter se že 20 let ukvarjajo s problemi izolacije encimov živalskega in rastlinskega izvora (npr. goveda, prašiča, mikroorganizmov) in pripravljajo iz njih snovi, ki bi lahko služile kot surovine ali že končni produkti. Moramo priznati, da v zadnjih dveh, treh letih zanimati tudi strokovnjaki iz gospodarstva ter je prišlo tudi že do konkretnih dogovorov in rešitev. V sodelovanju z raziskovalci iz tovarne Krka v Novem mestu smo uspeli v plasmanu domačih proteoliznih encimov za potrebe usnjarstva.

Nadaljnja možnost: precejšen del naših klavnic še vedno spušča v kanale živalsko kri. Tako, ne samo, da kvari vode, ampak meče dobesedno vanje denar. V krvi je namreč več kot 100 različnih sestavin, ki so uporabne zlasti v farmacevtski industriji in drugod. Razvite države so že zdavnaj dojele vrednost krvi pri nas pa si ta miselnost le počasi utira med gospodarstveniki pot.

Poglejmo samo primer hemoglobina. Za 10 kg hemoglobina 100 l krvi. Cena krvi se giblje med 1 in 2 dinarji, cena 1 kg hemoglobina, ki ga je mogoče proizvesti z dokaj enostavnimi postopki, pa 38 000 dinarjev (ZR Nemčija 5000.—DM). Če se hemoglobin očisti še naprej, se cene podeseterijo. Ob tem naj samo povemo, da čiščenje ne zahteva posebno dragih aparatov, saj hemoglobin za lastne potrebe proizvajamo kar v naših laboratorijih. S podobnimi številkami in razmerji računamo tudi drugje, npr. pri plazmi, ki se lahko neposredno uporabi kot iz-

redno bogat dodatek proteinov živalski ali človeški prehrani, ali pa kot izhodna surovina za izolacijo cele vrste plazemskih proteinov, ki so neobhodno potrebni v zdravilstvu.

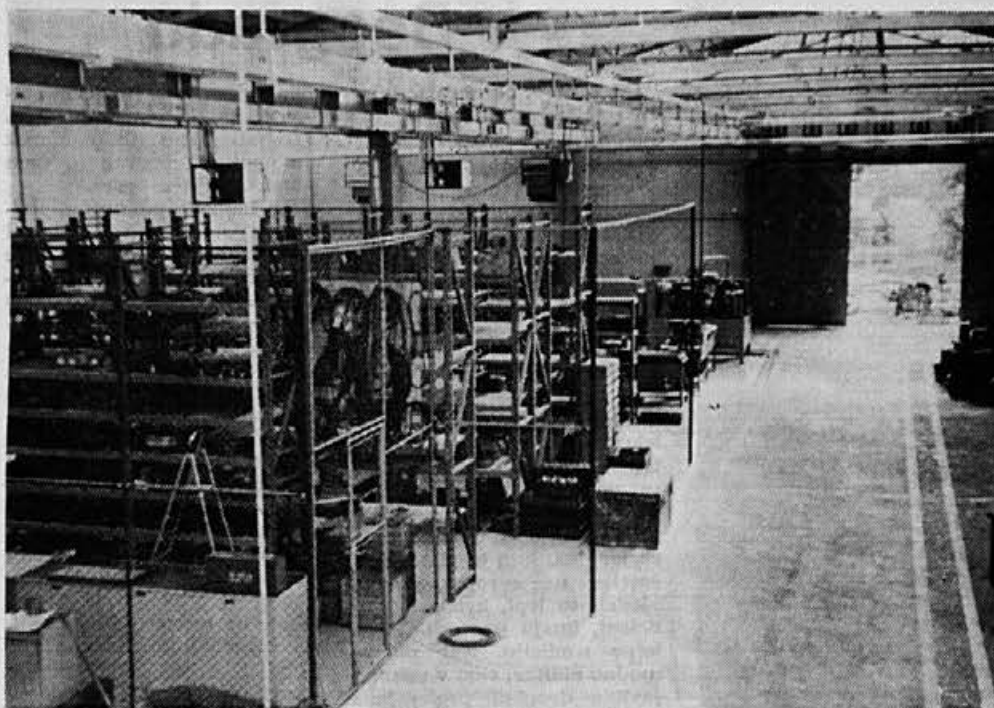
In kje so še albumini, globulini, plazmin, hormoni, serumi itd. in snovi iz pankreasa, kot npr. insulin, tripsin itd. Dalje, iz različnih mikroorganizmov je možno izolirati celo vrsto biološko aktivnih snovi, uporabnih v farmaceutiki, mlekarstvu, usnjarstvu, pivovarstvu, industriji sokov in vinarstvu, mesni industriji itd. Skratka, institutska biokemija ponuja roko gospodarstvu, le stisniti jo je treba.

Odprta dežurna zobozdravstvena ambulanta

Ob sobotah bo odslej v Zireh in v Gorenji vasi odprta dežurna zobozdravstvena ambulanta, za občane s tega področja. Ambulanta bo odprta od 7. do 12. ure, in sicer:

1. 10. Ziri
8. 10. Gorenja vas
15. 10. Gorenja vas
22. 10. Gorenja vas
20. 10. Ziri
5. 11. Gorenja vas
12. 11. Gorenja vas
19. 11. Gorenja vas
26. 11. Ziri
3. 12. Gorenja vas
10. 12. Gorenja vas
17. 12. Gorenja vas
24. 12. Ziri
31. 12. Gorenja vas

Zobozdravstvena ambulanta

Delovni prostori v novi Kladivarjevi hall

Dopisujte v Delo - življenje

Obisk v Astri

Bila je še noč, le luna je sem ter tja pokukala skozi raztrgane oblake. Izpred Alpi ne se nas je odpeljalo za dva avtobusa. Ob veselih zvokih harmonikaša Janeza ni bilo časa za drež. Po kratkem postanku in okrepčilu v Catežu, smo krmarili po ozkih, vijugastih zagrebških obvoznih cestah, ker glavno cesto proti Sloveniji modernizirajo. Tudi zagrebške ulice niso bile pre široke za naša avtobusa, ko smo se prebijali do glavnega obrata Astre, nekaj sto metrov iz za zagrebške katedrale v severnem delu Zagreba. Tudi s parkiranjem je tesno.

Poleg glavnega obrata, ki smo si ga ogledali, ima Astra še tri manjše obrate; enega v Borongaju na vzhodnem delu mesta, en obrat je zunaj Zagreba, ter nabavo s komercialno v mestu.

Glavni obrat, ki smo si ga ogledali, ima letnico 1918. Je že starejši in mnogokrat

prezidan. Vse je precej na tesnem. Svetlobe nimajo v izobilju. Tudi stroji niso novejši. Drugače pa imajo v delavnica red in čistočo, pod trakovi celo koše za odpadke. Delo poteka brez zastojev. Občutiti je dobro organizacijo. Seveda imajo tudi težave, ki jih skušajo čim hitreje odpravljati. Način dela je podoben kot v Alpini. Izdelujejo predvsem standardno obutev za širok krog ljudi.

Prikrojevalnica in montaža so v večji stavbi vsaka v enem nadstropju. Na štirih montažnih trakovih izdelajo na vsakem po 1200 parov lepilne obuteve. Vsak delovni prostor je do centimetra izkoriščen. V drugih stranskih zgradbah, ki so komaj primerni za delavnice pa so sekalnica, skladišča in drugo. V kleti pa delajo tudi nekaj fleksa. Delovna norma je približno taka kot pri nas. Akordnih listov nimajo. Vsak

delavec vodi le osebno evidenco nad svojo delovno operacijo, za tisti artikel, ki ga dela. Po tem se mu obračuna osebni dohodek. Na osebni dohodek se doda še prihranek na režijo, če ob mesečnem obračunu pride do presega norme.

Po ogledu tovarne smo v veliki sejni sobi sedli na kratek razgovor. Po majhni zakuski pa smo se poslovili od prijaznih gostiteljev.

Obiskali smo Hrvatsko Zagorje. Oblaki, ki so nam obetali poslabšanje vremena, so zbledeli, le veter nam je kuštral lase, ko smi si ogledovali veličasten spomenik Matiji Gubcu in njegovim kmečkim upornikom na Stubi. Po kosilu v Stubiških Toplicah nas je vodila pot še v Kumrovec, od tam pa po dolini Sotle do Celje, kjer smo preživeli dve urici ob veselih zvokih našega harmonikaša Janeza. Veseli in zadovoljni, čeprav malce utrujeni, smo se vrnili.

Ivan REVEN

Ljudi, ki samostojno opravljajo dejavnost s sredstvi, ki so lastnina občanov, in uporabljajo dopolnilno delo drugih delavcev, da zagotavljajo možnosti za zaposlitev invalidnih oseb po njihovih sposobnostih.

Posebna družbena skrb, do katere je upravičena invalidna oseba po tem zakonu, se začneja z usposabljanjem za delo, za zaposlitev. Tako usposabljanje pa se izvaja:

— s praktičnim delom na ustreznem delovnem mestu oz. s prilagajanjem na delo v OZD in pri zasebnih delodajalcih,

— s prilagajanjem na delo v invalidski delavnici,

— z ustreznim usposabljanjem v zavodih za usposabljanje invalidnih oseb,

— s pridobitvijo strokovne izobrazbe in usposobljenosti po merilih za izobraževanje odraslih in

— s šolanjem na ustreznih šolah.

Sestavni in pomembni del postopka ugotavljanja in priznavanja lastnosti invalidne osebe je predhodna izbira poklica, oziroma dela, za kate rega se bo taka oseba usposabljalala, to pa nalaga skupnosti za zaposlovanje posebno skrb, ki zajema predvsem:

— pomoč pri izbiri poklica in delovnega mesta,

— izbiro OZD, šole, kjer se bo invalidna oseba usposabljalala,

— spremljanje uspešnosti usposabljanja in

— materialno pomoč pri pripravi na zaposlitev.

Torej se morajo v postopku za ugotavljanje in priznavanje lastnosti invalidne osebe, poleg vrste in stopnje invalidnosti, ugotovi tudi osebna nagnjenja in interesi za poklic oziroma za delo.

Končni smoter celotne priprave in usposabljanja je za potrebo resnično prizadevanje skupnosti za zaposlovanje.

Omeniti velja, da nov zakon v sistem zaposlovanja invalid-

nih oseb vključuje tudi določene spodbude. Organizacije združenega dela in zasebni delodajalci, ki zaposlujejo invalidne osebe, sa lahko deležni olajšav, ki se določijo s predpisi, s katerimi so urejene davčne in druge materialne obveznosti OZD. Prav tako zakon predvideva dva izjemna ukrepa, če se ugotovi, da zaposlovanje invalidnih oseb ne poteka uspešno; to sta individualiziran kvotni sistem obveznega števila zaposlenih invalidnih oseb in sporazumna uvedba posebnega prispevka iz dohodka, ki ga OZD združujejo v okviru skupnosti za zaposlovanje. Taka izjemna ukrepa pa bi ne reševala bistva problema, ki ga zasleduje ta zakon in bi kazalo na to, da tudi drugi družbeni dejavniki ne izpolnjujejo nalog, ki jim jih zakon nalaga.

Kot že omenjeno, za zaposlovanje invalidnih oseb po tem zakonu skrbijo skupnosti za zaposlovanje. Ta skrb pa nalaga vrsto nalog, ki morajo biti konkretizirane v samoupravnih splošnih aktih. Skupnost za zaposlovanje Kranj je za realizacijo nalog tega zakona pripravila operativni program do konca leta 1977. Nekatere so že izvedene, druge se izvajajo.

Okvirno so te naloge naslednje:

— Evidenca oseb, ki bi pridobile pravice po tem zakonu.

— Imenovana je prvostopenjska strokovna komisija za izvedbo postopka.

— Ažuriranje evidence oseb, ki naj bi pridobile pravice po tem zakonu, po enotnem postopku.

— Izdelava študije o možnostih za invalidsko delavnico na področju Gorenjske.

— Posveti s predstavniki kadrovske službe OZD o realizaciji nalog iz tega zakona.

Povezava z društvom invalidov Gorenjske ter drugimi družbenimi dejavniki.

Egldij BICEK

Tudi v Alpini naj bo OD odvisen od rezultatov dela!

Izvajanje zakona o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb

Pravica do usposobitve in zaposlitve sta za invalidno osebo, tako s humanega, kot s psihološkega vidika najpomembnejši pravici, saj zagotavljata invalidovo vključevanje v normalno življenjsko in delovno okolje.

Tako stališče ne sme biti in tudi ni več samo načelno, če hočemo uresničiti z ustavo zajamčeno pravico do dela, kar pomeni pravico do življenja, do možnosti, ki delovnemu človeku omogoča in zagotavlja, da se uveljavlja kot ustvarjalna celovita osebnost. To pa velja tudi za invalidne osebe.

Pravice invalidnih oseb ureja vrsta predpisov in zakonov, vendar se je v praksi izkazalo dejstvo, da veliko invalidnih oseb doslej še ni imelo pravnega statusa in-

validne osebe in s tem posebnega družbenega varstva in družbene pomoči. To pa je tudi vodilo k sprejetju novega zakona o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb.

Omenjeni zakon velja od 1. 1. 1977, že v naslovu nakazuje svojo vsebino in smoter. Naloge, ki jih nalaga, pa izvaja skupnost za zaposlovanje v sodelovanju z drugimi delovnimi in družbenopolitičnimi skupnostmi.

Po tem zakonu si lahko pridobi ustrezen status za invalidno osebo:

— oseba, ki je sposobna za zaposlitev in še ni dopolnila 45 let in se zaradi svoje invalidnosti brez predhodne usposobitve ne more ustrezno zaposliti, nima pa to zagotovljeno po drugih predpisih;

— oseba, ne glede na starost, za katero je verjetno,

glede na preostalo možnost za delo, splošno in strokovno izobrazbo in zdravstveno stanje, da se v krajšem času toliko usposobi, da lahko delo opravlja vsaj polovico delovnega časa.

Meril in postopka za ugotavljanje in priznavanje lastnosti invalidne osebe zakon ne določa, daje pa pooblastilo pristojnim interesnim skupnostim SR Slovenije, da sporazumno določijo ta merila.

Usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb mora biti sestavni del celotne politike zaposlovanja, ki ga ureja zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, kjer je posebej omenjeno ustvarjanje možnosti za zaposlitev invalidnih oseb. Zakon povezuje organizacije združenega dela in delovne

Vsak delavec prispeva svoj delež

razgovor za urednikovo mizo — razgovor za ured

na temo OBRAT ALPINE V COLU

V razgovoru so sodelovali:

Marjan ŠPEH — vodja obrata na Colu, Jaka BOGATAJ — vodja TOZD Obutev Ziri, Gabrijela BAJEC — delegat delavskega sveta iz obrata Col, Alojzija KRAPEŽ — predsednica OO sindikata obrata Col, Sonja KOVŠCA — predsednica organizacije ZSMS obrata Col.

Razgovor sta vodila Vladimir PIVK in Nejko PODOBNIK, zapiske je pripravila Anuška KAVCIC.

Kako kot vodja obrata ocenjujete organizacijske in tehnološke povezave med obratom na Colu in ostalim delom TOZD?

Marjan ŠPEH:

Najbolj zadovoljen nisem, zato ker tistega, kar človek pričakuje, ne dobi. Verjetno je temu kriva naša oddaljenost.

Pri dveh in pol letih vodenja obrata, lahko trdim, da večina vodilnih ljudi v delovni organizaciji ne ve, kaj sodi v delo vodje obrata Col, predvsem ne ve za drobne stvari, ki jih je vedno več in jih vodja obrata mora opraviti, da delo normalno teče. Ne morem pa se pritoževati na dobavo materiala in tudi letos je povezava s prikrojevalnico v redu. Sestavne dele dobivamo namreč od prikrojevalnice in tudi kvaliteta teh polizdelkov je bila kolikortoliko v redu.

Naš največji problem so defekti, ki niso pravočasno reševani. Kar zadeva povezavo s skupnimi službami, sem kar zadovoljen. Mislim, da je bilo prejšnja leta slabše glede tehnoloških opisov in tehnične službe kot celote. Z njenim delom sem letos zelo zadovoljen.

Nisem pa zadovoljen z obračunom, kadrovske in tudi drugimi službami, ki kakorkoli sodelujejo z obratom na Colu. Za vsako stvar moram sam posebej hoditi po pisarnah in zahtevati od ljudi, da dobim, kar rabim. Menim torej, da tak način in odnos ni v redu in da bi morali ti ljudje bolj poznati delo vodje obrata. Dogovorjeno je tudi, da mora biti v zbiralnici vse, kar zadeva obrat Col in to pravočasno. Tu bi morala biti boljše povezava.

Nejko PODOBNIK:

Alli je možno, da sedaj ko pripravljamo sistemizacijo in analitično oceno delovnih opravil, rešimo tudi ta problem?

Marjan ŠPEH:

Vsekakor je to potrebno čimprej rešiti. Tudi za nadaljnje delo bo tisti, ki bo vodil obrat in delo v obratu, moral imeti vsestransko pomoč od ostalih. Tukaj ne gre ravno za osebni dohodek. Če bo analitična ocena poštna, mora OD tudi prinesiti.

Poudarjam pa, da se bodo vsi, ki imajo kakršnokoli zvezo z obratom na Colu, morali bolj prizadevati in angažirati za obrat.

Verjetno sem za tako stanje delno sam kriv, ker sem ljudi razvadil, saj grem do vsakogar, kjer kaj rabim. Poizkusil sem tudi že drugače, vendar ni šlo.

Moram tako delati, če hočem da delo teče in da je ostalo urejeno. Ker je obrat tako oddaljen od matičnega podjetja, bo potrebno stvari preračunati za nekaj dni naprej in skrbeti za obrat.

Dotaknil bi se še naših delovnih prostorov, ki so neprimerni, delovni pogoji so nemogoči.

Prostori ne ustrezajo niti organizacijsko, in strokovno niti varnostno in higiensko. Nasičenost prostora s hlapi organskih topil je izredno velika. Tudi naši stroji so zelo zastareli in neprimerni. Šivalnica v Zireh in v Gorenji vasi se nikakor ne moreta primerjati z našim strojnim parkom.

Zato predlagam, da je res že skrajni čas, da se prične skrbeti tudi za naš strojni park, da se nabavijo vsaj tisti stroji, ki so za nas največjega pomena.

Naj omenim še novo gradnjo, ki nam jo že dalj časa obljublja, vendar v tem času ni bilo narejena niti prepotrebna prezidava. Vemo pa, da se na tem dela in upamo, da bomo enkrat le dobili novo halo in s tem prepotrebne delovne prostore in da se bo lahko zaposlilo več delavcev.

Za obrat delam, kakor da bi bil moj in naredim kolikor je v mojih močeh. Upam, da se bo naredilo še več in da bodo tudi ljudje moje delo potrdili kot uspešno in koristno, tako za delovno organizacijo kot celoto, kakor tudi za kraj in okolico.

Kakšni so načrti vodstva TOZD v zvezi z obratom na Colu (investicije, program dela, organizacija, družbeni standard)?

Jaka BOGATAJ:

Kot vsi veste, ima Alpina velike potrebe po gornjih delih in moramo iskati rešitve, kje bomo lahko zgradili novo proizvodno halo. Tudi v srednjeročnem planu je predvidena izgradnja novega objekta na Colu, če bo tudi občina Ajdovščina pripravljena sodelovati. Mi pa bomo pri tem tudi vztrajali.

V hali bo možen zaokrožen tehnološki postopek, to se pravi prikrojevalnica, prešivalnica in ostali prostori, ki so potrebni za normalno delovanje.

Tudi kar zadeva tehnično opremo, že zadeve pripravljamo, tako da bo do dograditve vsaj po predvidevanjih vse nared.

Program dela je dosedaj imel Col od vseh šivalnic najbolj idealnega (velike serije in malo artiklov), seveda z določenimi izjemami, ko je Col delal tudi bolj zahtevne artikle. Toda kako bo za na-

prej, tega danes ne more zagotoviti nihče, ker smo preveč odvisni od zahtev tržišča.

V planu investicij imamo predvidene za Col tudi nove stroje. Vprašanje pa je, če nam bo uspelo te stroje tudi uvoziti, ker je uvoz z zahoda zelo omejen. Letos je v planu 10 strojev.

Z dograditvijo novega obrata bodo dane tudi tehnološke in ekonomske možnosti, da postane ta obrat temeljna organizacija združenega dela. Od tedaj pa se bo moral vključiti v tako delitev proizvodnega programa, da bodo vse šivalnice v OZD delale pod čimbolj enakimi pogoji in da bo imela večjo možnost vplivatina družbe ni standard. Zavedamo se, da bo treba do začetka obratovanja novega obrata, poskrbeti za

dovolj sposobnih ljudi za ne-posredno proizvodnjo ali vodenje. lahko prehladile.

Marjan ŠPEH:

Lansko leto smo imeli kar precej zelo zahtevnih artiklov iz dragih materialov in problem je narediti dober in kvaliteten izdelek s takimi stroji.

Jaka BOGATAJ:

Ne strinjam se s trditvijo, da naši vodje ne delajo dovolj in da ne poznajo dela vodenja obrata na Colu. Verjetno bi se morali samo dogovoriti, da bi vodja obrata res opravljal samo svoje delo, za ostalo pa bi potreboval pomoč in prav za to smo zaposlili pisarniško delavko.

Marjan ŠPEH:

Glede gradnje in pridobitve stanovanj imamo iste pogoje, kot jih imajo delavci v Zireh. Vendar kaže, da tu stanovanjskih problemov ni. Na občini pa je vloženih okrog 50 prošenj za gradnjo, in vsi čakajo, kdaj bo Alpina pričela z gradnjo nove tovarne.

Pripomnila bi tudi, da pri nas ne dobimo sokov zastoj, kot v Zireh in jih moramo kupiti. Če delavkam v Zireh pripada sok, potem menim, da bi moral pripadati tudi nam. Urediti bo potrebno tudi prihod delavk na delo.

Kot delegat delavskega sveta, se z delavkami včasih tudi kaj pomenim in če so sprejeti sklepi v korist našim delavkam, so zadovoljne, drugače se jezijo in negodujejo.

Problem pa je, ker tudi jaz kot delegat skupnega delavskega sveta, dostikrat nisem dovolj seznanjena z obravnavanimi materiali. Res je, da nam te materiale posredujejo, vendar dostikrat ne vem za kaj gre in kakšne bodo posledice, če bo predlagani sklep sprejet ali ne. Gradivo je predvsem preobširno in premalo razumljavo napisano. Tako se je težko pred sejo pogovoriti z delavkami in izoblikovati neko stališče, s katerim bi jih nato kot delegat zastopala na delavskem svetu.

Tudi za informator je zelo malo zanimanja. Mogoče bi moral informator kaj več povedati, napisan bi moral biti bolj obširno in zanimivo.

Tudi sestankov nimamo, ker imamo premalo časa. Če bi se bolj pogosto sestajali, bi bila prav gotovo tudi vloga delegata na delavskem svetu lažja.

Se en problem je in sicer, da bi delavec res delal tisto za kar je usposobljen. Tudi pripravniška praksa v Zireh ni prav dobro urejena in organizirana.

Pa še nekaj. Odnosi med delavci še zdaleč niso taki kot bi morali biti. Mislim, da smo za to predvsem sami krivi.

Zakon o združenem delu je v veljavi. Kakšno je bilo prizadevanje sindikalne organizacije v smeri uresničitve določil tega zakona in kaj še načrtujete?

Alojzija KRAPEŽ:

Za vse to je predvsem premalo zanimanja, nihče si ne prizadeva, da bi kaj naredil na tem področju. Če je slučajno kdaj kakšna bolj zani-

Tudi prehrana naših delavk je kar v redu. Glede izobraževanja naših delavcev se bo potrebno še bolj povezati s TOZD.

V poklicni šoli v Zireh imamo nekaj učencev, prav tako pa bo nekaj srednje strokovnega kadra, nadaljevalo šolanje.

Kot delegat delavskega sveta delovne organizacije iz vašega obrata prav gotovo poznate ključne probleme. Kateri so to in kako jih vi skušate reševati?

Gabrijela BAJEC:

Problem, ki ga moram najprej omeniti, so vsekakor zelo slabi delovni pogoji. Zrak v prostoru je zelo slab in nasičen s hlapi organskih topil. Trudimo se, da bi čimbolj prezračevali, vendar to dosti

razgovor za urednikovo mizo — razgovor za ure

miva stvar, ki zadeva posameznike, še kdo kaj vpraša. Npr. ko sem prišla z delavskega sveta, so me najprej vprašali, če se bo plača kaj povišala.

Kar zadeva sindikat, se ljudje zanimajo le za ozimnico in kaj bo za 8. marec.

Za vse ostale probleme pa sem več ali manj sama in nihče mi ne pomaga. Kadar se bo naš obrat organiziral v temeljno organizacijo združenega dela in ko bomo imeli svojo osnovno organizacijo

za mladinsko organizacijo. Glavni problem pa je, ker smo tako razkropljeni. Med delovnim časom ne moremo organizirati sestankov, ob kakšnem drugem času pa bi se tudi težko zbrali, ker nimamo avtobusne povezave. Večkrat se pogovarjam tudi s predsednikom mladine v Alpini in tako smo hoteli skupaj organizirati tudi ples tukaj na Colu.

Pred leti smo precej sodelovali tudi z mladino v občini, vendar sedaj si že dalj časa ne dopisujemo. Raznih prireditev se udeležujemo le bolj posamezno.

Nimamo tudi prostora, kjer bi se sestajali, za športne aktivnosti nimamo pogojev in tudi interesa za to ni.

Lahko bi sicer organizirali kakšen pevski zbor, ker je zanimanje za petje precej veliko, vendar tu bi se spet pojavil problem prostora in sestajanja.

Kako gledate na sodelovanje med Alpino in krajevno skupnostjo na Colu?

Franz PREGELJ:

Vidim veliko pomanjkanje in velike vrzeli v povezavi med krajevno skupnostjo in obratom Alpine, tako na Colu, kot v Zireh. Verjetno je velik del krivde na krajevni skupnosti, ki vse dosedaj ni bila posebno aktivna.

Razlogov za to je več. Prejšnji predsednik je bil popolnoma neaktiven, imel je preveč funkcij drugod. Mislim, da bo sedaj šlo na boljše.

Dosedaj ni bilo niti najosnovnejših povezav z obratom.

Delno je kriva krajevna skupnost, delno pa tudi delavke same. Veliko praznino čutimo predvsem v kadrih. Izobraženi ljudje so se izselili v Ajdovščino, ker tukaj niso dobili primerne zaposlitve.

Če gledamo na nekatere probleme, ki so jih predgovorniki nanizali, in ugotovljamo, zakaj je tako, menim da je temu kriva predvsem prejšnja neorganiziranost, ljudje se niso nikjer udeleževali. Delovala je dramska skupina, ki pa je prenehala z delom, ko je odstopila svoje prostore obratu Alpine.

Pogled na Col, kjer deluje naša šivalnica

Problemi nastajajo predvsem zato, ker delamo vse preveč le sami zase. Bolj bi se morali povezovati med seboj.

Glede nove investicije Alpine menim, da so delavke na Colu zaslužile in bi bila to ogromna korist tudi za naš kraj. S tem bi obdržali več ljudi, uredili avtobusne zveze in še marsikaj drugega.

Glavna povezava bi morala biti predvsem z mladino. Tudi pri družbeni samozavešči bo treba poskrbeti za razvoj.

Ko smo imeli oceno kraja, je bilo dogovorjeno, da se moramo glede družbene samozavešči povezati z obratom Alpine. Narediti bo treba nek načrt. Letos je bilo na Colu ustanovljeno novo gasilsko društvo, ki šteje okrog 40 članov, vendar v njem ni nobene ženske.

Tudi ženske se bodo morale naučiti, kako zavarovati sebe pred požarom. Glede povezave z mladino ne vidim problema. Imamo pevski zbor, predlog pa je, da bi

ustanovili mešani pevski zbor s pomočjo delavk v Alpini.

Tudi dramska skupina pričakuje, da bo z izgradnjo novega obrata, dobila nazaj svoje prostore zopet pričela z delom.

Naša krajevna skupnost bo z veseljem pomagala pri gradnji novega obrata in lahko obljubim vso pomoč, ker se vsi zavedamo, kaj nam lahko prinese nova gradnja. Tu je cel kup problemov, ki bi s tem bili rešeni.

Nejko PODOBNIK:

Možno je tudi, da bi preko že ustanovljenih samoupravnih delovnih skupin že lahko reševali nekaj teh stvari, s tem bi se tudi zavest in interes širila.

Mislim, da je osnovna dolžnost, da bi organizirali razgovore v okviru samoupravnih delovnih skupin.

Tudi ZSMS je pomemben dejavnik v razvoju medsebojnih odnosov in krepljivi samoupravljalno zavesti. Veliko mladih je v tem obratu, zato je vloga mladinske organizacije še pomembnejša. Kaj ste v zvezi s tem napravili?

Sonja KOVŠČA:

Mladih je res dosti, vendar se jih je veliko že poročilo in ti se tudi manj zanimajo

31. oktober — svetovni dan varčevanja

Z uvedbo denarja se je naravna oblika varčevanja spremenila v denarno. S tem pa so za varčevanje nastopile široke možnosti. Ko se je denar uveljavil kot plačilno sredstvo, so se pojavile tudi prve ideje o potrebi varčevanja, pa tudi zamisel o ustanavljanju specializiranih ustanov za zbiranje prihrankov.

Hranilniška misel sega daleč nazaj v preteklost, saj je že pred več kot 360 leti Francoz Hugas Delestre nakazal potrebo po organiziranem varčevanju prebivalstva. Leta 1778 so v Hamburgu ustanovili splošno preskrbovalno ustanovo, ki je v svojih pravih pouradila, da je ustanovljena za dobro marljivih oseb obeh spolov, kajti tudi majhni prihranki v hudih časih veliko pomenijo, z nekaj obrestmi pa še več. S svojo marljivostjo in varčnostjo naj tako koristijo sebi in državi... »

Ob koncu 19. stoletja so hranilnice različnih dežel začele navezovati medsebojne poslovne stike. Leta 1924 pa so v Milanu ustanovili mednarodni inštitut za varčevanje. Takrat so sklenile: 31. oktober naj bo vsako leto praznik varčevanja po vsem

svetu, da bi se z ustno in pisano besedo širila načela in ideje varčnosti.»

Zgodovinsko dejstvo je, da se z delom ustvarja vrednost in da se z varčevanjem ustvarjena vrednost čuva in pomnožuje. To pomeni, da je bogatstvo posameznice gospodarske celice, vsega naroda in vsega človeštva posredno ustvarilo varčevanje, zato ni slučaj, da posvečajo veliko pozornost varčevanju že v kapitalističnih državah, posebno pa še v državah s socialistično družbeno ureditvijo.

Varčevanje razvija pri človeku občutek zmernosti in ga usmerja na bolj urejeno življenje. Vsak varčevalec je nasprotnik razsipništva in se ne zadoljuje lahkomišelnost. Varčevanje uči človeka skromnosti, odpovedovanja sedanjih zadovoljstev v korist bodočih potreb. Ko se človek odloči za varčevanje, razvija v sebi občutek nesebičnosti. Varčeval namreč ne bo samo zase, ampak tudi za blaginjo svojih bližnjih.

Vsakdo, ki ima prihrankov na hranilni knjižici, občuti določeno neodvisnost, samostojnost, samozavest, občuti

določeno varnost v življenju in delu ter breskrbno gleda v bodočnost.

Z vidika družbene skupnosti varčevanje dopolnjuje družbeno akumulacijo, ker se preko bančnega sistema ponovno vrača v gospodarstvo, doprinaša razvijanju proizvodnih procesov in ustvarjanju pogojev za materialni in kulturni napredek družbe.

Prav v naši socialistični družbeni ureditvi je treba posvečati veliko pozornost v vzgoji varčevalne zavesti posameznika. Kdor se namreč ni naučil varčevati s svojim premoženjem in dohodki, ta tudi ne bo imel pravičnega odnosa do družbene lastnine.

Mednarodni inštitut za varčevanje je ob svoji ustanovitvi 1924 objavil naslednji razglas:

Delo in varčevanje sta najmočnejša dejavnika na poti h blaginji, napredku in dostojanstvu vsakega posameznika.

Varčevanje naj resnično postane navada, potreba in vrlina vsakega člana naše družbene skupnosti.

Združenje poslovnih bank in hranilnic SRS

samoupravna kronika — samoupravna kronika — samoupravna kronika — samo

Komisija delavske kontrole,
dne 21. 9. 1977:

Komisija je pregledala polletne obračune in ugotovila, da smo kljub nekaterim težavam, polletje dokaj ugodno zaključili.

Ob pregledu zadeve s prodajo podplatov tov. Mirčevskim, je komisija, na podlagi predloženih dokazov, ugotovila, da je prodaja podplatov v danih okoliščinah potekala normalno, tako, da do zlorabe ni prišlo. S to ugotovitvijo se zadeva tudi zaključila.

Komisija je hkrati ugotovila, da poslovanje s prodajo podplatov B kvalitete ni urejeno in da je neprimerno razmeram in opozorila pristojno službo, da to poslovanje uredi.

Ob oceni volitev v samoupravne organe je komisija ugotovila, da volitve potekale normalno in da se v delavskih svetih odraža socialna struktura zaposlenih.

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti
dne 27. 9. 1977:

Komisija je obravnavala 14 domnevnih kršiteljev delovnih obveznosti in izrekla naslednje ukrepe: 7 opominov, javni opomin, prenehanje lastnosti delavca v združenem delu, pogojno za dobo 6 mesecev, v treh primerih je komisija sprejela sklep o ustavitvi postopka, v enem primeru je izrekla ukrop prenehanja lastnosti delavca v združenem delu, obravnavanje ene kršitve delovne obveznosti pa je zaradi odsotnosti delavca v postopku, prenesla na naslednjo sejo.

Opomine je komisija izrekla zaradi samovoljnega zapuščanja delovnega mesta med delovnim časom, zapuščanja delovnega mesta brez dovoljenja, neupravičenega izostanka z dela, malomarnega opravljanja dela in nedostojnega vedenja.

Javni opomin je bil izrečen Branku Benediku zaradi neupravičenega izostanka z dela in ponovitve kršitve delovne obveznosti, zaradi katere je delavcu že bil izrečen ukrop.

Ukrop prenehanja lastnosti delavca v združenem delu, pogojno za dobo 6 mesecev je bil izrečen Andreju Grošlju zaradi samovoljnega zapuščanja delovnega mesta med delovnim časom in ponovitve kršitve delovnih obveznosti.

Ob upoštevanju odločbe o izreku pogojnega ukropa, je bil Petru Jerebu izrečen ukrop, prenehanje lastnosti delavca v združenem delu, zaradi tega, ker je prišel vinjen na delo in se nato opil še med delovnim časom. Tov. Jereb je vložil zahtevek za varstvo pravice na delavski svet TOZD Plastika, ki bo sprejel dokončni sklep.

V treh primerih je komisija ustavila postopek, ker je smatrala, da je že sam doseženi postopek dovolj vzgojno vplival na delavce, da takih ali podobnih kršitev ne bodo več ponavljali.

DS TOZD Plastika
27. 9. 1977:

Delavski svet je soglasen, da se javna obravnava sistemizacije delovnih opravil nadaljša do 30. 9. 1977.

Potrdi se predlog skupine za sistemizacijo, da se razpiše referendum za Samoupravni sporazum o organizaciji delovne organizacije in sistemizaciji delovnih opravil.

Izdela se analitična ocena po sistemu, ki je v prilogi.

V zvezi z obravnavanjem in razjasnitvijo spornih vprašanj med TOZD Obutev Ziri in TOZD Plastika je delavski svet sprejel naslednji sklep:

Ce se ugotovijo kakšne nepravilnosti ali nejasnosti, je vodja TOZD dolžan, da sproži to na kolegiju, da se obravnava in razčisti, če je potrebno kaj pojasniti, se pojasni na primeren način, če pa je potrebno o čem odločiti, se posreduje delavskemu svetu.

Vse probleme pa je potrebno rešiti dobronamerno, da bo koristilo celotni delovni organizaciji, nikakor pa le eni TOZD.

Potrdi se sklep o odpisu sodnih taks v zadevi GAZELA Skopje, v prisilni poravnavi, v znesku 559,00 din in v zadevi proti Fabriki obuče KOSTANA Vranje, v znesku 308,00 din v breme izrednih izdatkov.

Stanku Mrlaku se podaljša status vršilca dolžnosti vodje TOZD Plastika in sicer do 31. 12. 1977.

DS odobri podpis pogodbe o deponiranju sredstev na vpogled TOZD Plastika, z Jugobanko Ljubljana.

Interkalarni obresti, v znesku 640.713,05 din bremenijo TOZD Plastika.

Potrdi se nabava avtogena varilnega aparata z jeklenkami in enega registratorja, ki bi ga montirali na stroj za vlijanje PU podplatov.

Potrdi se odpis razlike, ki je nastala pri uvozu rezervnih delov za stroj v Plastiki.

DS TOZD Obutev Ziri
28. 9. 1977:

DS je soglasen, da se javna obravnava sistemizacije delovnih opravil nadaljša do 30. 9. 1977.

Potrdi se predlog skupine za sistemizacijo, da se razpiše referendum za samoupravni sporazum o organizaciji delovne organizacije in sistemizaciji delovnih opravil.

Izdela se analitična ocena po sistemu, ki je v prilogi.

Potrdi se odpis vrtljakov za vlijanje poliuretana.

Potrdi se nabava: ročne motorne žage, spenjača za supertrak S 16 in cik-cak šivalnega stroja.

Iz sredstev sklada skupne porabe — redni račun, se odobri kritje prevoznih stroškov za izlete, ki jih je organiziral TOZD Obutev Ziri.

Potrdijo se naslednji odpisi v breme izrednih izdatkov podjetja:

— Firme Raznoexport Moskva nas je obremenila za penale zaradi prepozne doba-

ve obutve SSSR v letu 1975, v znesku 3.579,50 din.

— V letu 1975, 1976 in prvi polovici leta 1977 nam je sovjetski kupec vrnil 2691 parov. Centrotexil pa nas je obremenil za pripadajoče pogodbene penale v višini 55.787,20 dinarjev.

— Centrotexil nas je obremenil za 1.520,00 din, zaradi vrnjenih vzorcev iz leta 1971 in 1972.

Razlika v porabljenem materialu in vrnjenimi izdelki, ki je nastala zaradi poslovanja — dodelave s kooperantom Ratitovec Zelezniki, v znesku 64.915,75 din in s kooperantom Viko — Varaždin v znesku 232.245,35 din, se knjiži v breme izrednih izdatkov podjetja.

Delavski svet odobri podpis pogodbe o deponiranju sredstev na vpogled TOZD Obutev Ziri z Jugobanko Ljubljana.

Skupni delavski svet Alpe,
30. 9. 1977:

Soglasno se potrdi zapisnik prejšnje seje in poročilo o sprejetih sklepih delavskih svetov TOZD. Javna obravnava sistemizacije delovnih opravil se nadaljša do 30. septembra 1977. Odgovorni se zadržijo, da organizirajo kratke sestanke po oddelkih in vsem delavcem obrazložijo sistemizacijo delovnih opravil in sistem analitične ocene ter pojasnijo morebitne nejasnosti. Razpiše se referendum za Samoupravni sporazum o organizaciji delovne organizacije in sistemizaciji delovnih opravil za 27. oktober 1977.

Izdela se analitična ocena po sistemu, ki je predložen.

Zahtevi za varstvo pravice Nataše Demšar, Mirjam Bizjak in Sonje Abram se ne ugodijo in se potrdi sklep odbora za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu ter mnenje IO konference sindikata.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdi se razpis referenduma za sprejem Samoupravnega sporazuma o načinu in postopkih za pridobitev stanovanjske pravice ter dodelitvi posojila za gradnjo in nakup stanovanj za 27. oktober 1977.

Potrdijo se predlagane spremembe pravilnika o uporabi sredstev skupne porabe. Odobri se najetje kredita za gradnjo stanovanjskega bloka. Imenuje se komisija za popis osnovnih sredstev v sestavi: Janez Smeš — pred sednik, Franc Jereb — član Stefan Gluhododov — član.

Delavski svet je soglasen, da se ne pristopi k Samoupravnemu sporazumu med Smučarskim skakalnim klubom Ziri in DO Alpina, ker ponudba za Alpino ni interesantna. Smučarski skakalni šport naj se podpira v taki obliki kot doslej.

Potrdi se imenovanje komisije za ureditev arhivske dokumentacije

Potrdi se poročilo o sindikalnih izletih, potrdi se sklep razpisne komisije, da se Ivan Pečelin ne sprejme na delovno mesto »vodja službe za kontrolo kakovosti«, dokler se organizacijska in kadrovska vprašanja v tej službi ne razčistijo.

V zvezi z obravnavanjem problematike pri izdelavi ženskih škornjev so bili sprejeti naslednji sklepi:

— prve količine tega artikla, ki so v redu, se pošljejo čimprej v prodajo, ostale pa se popravi,

— s strani prodaje pozivamo ljudi iz tehnične službe, da na noben način ne bi šli v tako rešitev, da bi kasneje prišlo do velikih reklamacij,

— sredi novembra je potrebno v prodaji zbrati podatke, kako prodajamo čevlje in če je potrebno znižanje. V primeru, da bi prišlo do prekomernega znižanja, tega znižanja ne bo kril TOZD Prodaja,

— delavski svet poziva vodstvo, da to razišče in poišče krivca.

Soglasno se potrdijo vsi sklepi odbora za izobraževanje, potrdi se odpis zneska 4.186,85 v breme izrednih izdatkov podjetja, odobri se odprodaja tovrstnega avtomobila TAM 2000 in odobri nakup računskega stroja za potrebe računovodstva

Komisija delavske kontrole
dne, 7. 10. 1977:

Po obravnavi problematike pri izdelavi ženskih škornjev, ki so v kombinaciji naravnega in umetnega materiala, je komisija sprejela sklep, da se od vodje TOZD Obutev Ziri in šefa tehničnega sektorja zahtevajo pismeni odgovori na vprašanja komisije. Zadeva se bo obravnavala na naslednji seji, ko bodo odgovorni podali pismene zagovore.

Tov. Ivana Pečelina se zadržijo, da pripravi pismeno poročilo o škartu pri cokoljah »Sevnica«.

Komisija ugotavlja, da pristojnosti vhodne kontrole in njeno delo še do sedaj ni razčiščeno. Tov. Viktorja Zaklja — šefa splošno-organizacijskega sektorja, se zadržijo, da se o tem pomeni z direktorjem.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu,
14. 10. 1977:

Pripravniki, ki so zaključili pripravniški staž, se razporedijo: Bojan Bogataj na delovno mesto modelir III, Franci Mlinar na delovno mesto planiranje in analize, Boris Markelj na delovno mesto organizacija poslovanja.

Delavca, ki sta se vrnila iz JLA, se razporedita: Srečko Erznožnik na delovno mesto organizacija informacijskega sistema, Franci Pečelin na delovno mesto vodjenje tehnološkega oddelka.

Pregledane so bile prošnje za sprejem v delovno razmerje. Odbor je obravnaval prošnje o prenehanju delovnega razmerja in o njih pozitivno rešil.

Delavcu Antonu Zaklju je bil odobren 6-dnevni izredni dopust za udeležbo na pevskih vajah Zveze slepih, 2 dni izrednega dopusta pa je odobreno tudi Francu Pivku za ureditev nove stanovanjske hiše.

Odbor je sklenil, da se objavi prosti delovni mest: korespondenca za samoupravne organe za določen čas in vodja kontrole kakovosti materiala.

Z razprave o samoupravnem sporazumu o konstituiranju temeljnih in združene banke — v Alpini — 21. septembra 1977

Avtocomerce praznuje letos 25-letnico svojega delovanja.

Najdlje je v tej ugledni firmi njen direktor, naš rojak — Milan Naglič.

Ko sva se pogovarjala, sem imel občutek, kot da hkrati spremljava rast delovne organizacije in osebnosti, ki je od 7. septembra 1921 zahtevala, da hoče biti enakopravni član zahtevne človeške družbe.

Začel je — kot vsi — z osnovno šolo v Zürichu. Potem pa je odšel v Ljubljano in tam končal meščansko šolo in trgovsko akademijo.

Zivahni mladenič se je kot član Sokola krepil s

smučanjem, orodno telovadbo in nogometom.

Po vojni je najprej začel v Avtomontaži, tja do leta 1952, ko je odšel k Avtocomercu, kar za direktorja. Se danes je tu. Po petindvajsetih letih.

Pogled se mu zastre v preteklost: »Začelo nas je 11. Sedaj nas je 1300«.

Čutim, da je njegov duh v teh trenutkih odtaval v preteklost, se prebil preko tisoč čeri, ki so grozile, da bodo onemogočile tega sposobnega organizatorja — do cilja, ki pomeni lahko ponos zanj, firmo, za nas ...

Voditi delovno organizacijo takih razsežnosti in obzorij, se spopadati s poslovnim svetom najvišje-

ga razreda, res niso mačje solze.

Pa je Milan delal tudi drugje. Kar 30 let kot podpredsednik Avto-moto zveze Slovenije.

Kot organizator je ostal zvest tudi nogometu. Je namreč član izvršnega odbora nogometnega kluba Olimpije.

Tudi smuča še. Za hip se pomudi v Zirni.

»Mislim, da je bila komisija za razvoj kraja, ki je svoje čase delala v Zürichu kar koristna. S tem bi morali nadaljevati, po-ve in nadaljuje: »Komunalno gledano se Ziri še vedno dokaj neurejene. S skupnimi močmi bo treba to reševati čim bolj smotrno.

To velja tudi za povezo-vo z drugimi kraji. Na primer s cesto preko Smrečja.«

»In kakšni so vaši osebni načrti?«

»Počasi se nameravam malo razbremeniti. Vabi me ribolov na Krki«. Dober prijem želimo!

Tekst: Neško Podobnik
Foto: Franc Jesenko

VRATA »PRI NEŽKI« V STARI VASI

Vrata in portal na Nežkini hiši so nastala okrog leta 1900 in že kažejo na precejšnjo spremembo okusa. Kamniti okvir je postal mnogo preprostejši, oblikovanje duri z arhitekturnim motivom in ornamentiko pa kaže na zamirajočo tradicijo in hkrati na uveljavljanje novih dekorativnih shem. V tem času so začeli tudi zanemarjati nekdanjo gradbeno logiko — težke duri v kamnitem portalu so z nadsvetlobo pravzaprav razvrednotene.

Tekst: Dr. Ivan SEDEJ
Foto: Marjan Pišljar

kadrovske novice

V zadnjem mesecu je nastopilo delovno razmerje skupaj 13 delavcev in delavk, delovno razmerje pa je prenehalo 7 delavcem in delavkam.

V TOZD Obutev Ziri je nastopil delovno razmerje Franc Mlinar. V obratu na Colu so nastopile delo 4 delavke: Marija Vidic, Magda Koren, Marija Tratnik in Marija Vidmar.

V TOZD Plastika je nastopil delo Viljem Jesenko. V TOZD Obutev Gorenja vas so nastopile delo 4 delavke in sicer: Nada Cankar, Milena Možina, Marija Rihtaršič in Mojca Suhovršnik.

V delovno skupnost skupnih služb je nastopila delo Karolina Likar ter Srečko Erznožnik in Franci Pečelin, ki sta se vrnila s služenja kadrovskega roka.

V TOZD Obutev Gorenja vas je prenehalo delovno razmerje Mileni Peternelj in Michaeli Mazzini, v TOZD Prodaja pa Stojanu Demonja iz prodajalne Zagreb IV, Milanki Tanković iz Čačka ter Miri Kajtuz iz prodajalne Sisak.

V TOZD Plastika je prenehalo delovno razmerje Cvetu Tavčarju, v delovni skupnosti skupnih služb pa Maksimiljanu Erznožniku.

Poročili so se:

Irma Zakelj, Frančiška Klemenčič iz TOZD Obutev Ziri, Marija Bajc iz obrata Col, Bojan Bogataj iz TOZD Plastika in Darinka Stremfelj iz TOZD Obutev Gorenja vas.

Iskreno čestitamo!

Z otvoritve likovnih del slikarja samouka Konrada Peternelja ob 30-letnici Alpine

Fotoklub v Gorenji vasi dela

Fotoklub združuje ljubitelje fotografske upodabljalne umetnosti od 4. do 80. leta. Vsak odrasel član kluba mora v začetniškem tečaju preiti skozi zgodovino fotografije vse od prvih zametkov. Spoznati mora kemične snovi, ki se uporabljajo pri fotografiji in njih svojstvo, občutljivost na svetlobo. Seznan se z osnovnimi pojmi, od najstarejše Camere obscure Leonarda da Vincija, do današnjega fotoaparata in njegove optike, prav tako mora znati tudi osnovni nauk o svetlobi, njenem elektromagnetnem valovanju in razčlembi v barve. Preiti mora vse praktične vaje dela s starogrami, kemogrami, fotogrami in drugimi tehnikami, da lahko uspešno preide na delo v laboratoriju, kjer se naprej izpopolnjuje za samostojnega

amaterja. Klub prireja delovne izlete v bližnjo okolico, in tudi v Žiri, nekajkrat na leto pa tudi v zanimive predele Slovenije.

Pri delu s predšolsko in šolsko mladino uporablja priznani pedagog mojster Simončič, ki strokovno vodi fotoklub, lažji vzgojni program prilagojen dojemljivosti take starostne skupine. Ta njegova metoda je priznana v srednji Evropi pri delu z mladino kot »jugoslovanski model«.

Za uspešno delo so na razstavi v Zvezni republiki Nemčiji pionirji predlanskim dobili prvo nagrado v obliki povečevalnika.

Klub urejuje fotogalerijo v osnovni šoli Ivan Tavčar v Gorenji vasi, z deli pionirjev, mladincev in starejših članov. Razstavlja pa tudi pri drugih

fotoklubih širom domovine in izven nje. Za posamezne uspele fotografije so prejeli posamezniki in fotoklub že zavidljiva priznanja in nagrade.

Delo v prostorih fotokluba TVD Partizan v Gorenji vasi se prične vsako soboto ob 16. uri za predšolsko in šolsko mladino, ob 18. uri pa za starejše. V nedeljo dopoldan pa so večkrat po dogovoru delovni izleti v okolico.

V soboto, 5. novembra 1977 prične mojster Vlastja Simončič nov začetniški fototečaj.

Da pa bo ta tečaj prilagojen avtobusu iz Žirov bo pričetek ob 17. uri. Če pa bilo dovolj interesov iz Žirov, pa meni mojster Simončič, da bi bil tak tečaj lahko tudi v Zireh. Vsekakor pa se naj zainteresirani zglase v soboto, 5. novembra v Gorenji vasi, da se pogovorimo.

Člani foto kluba Gorenja vas na izletu v Vratih

Na fleh ne vidiš papirčka

(nadaljev. iz prejšnje številke)

Toda čas in vodič nas venomer opominjata, da smo si morali utreti pot skozi množico turistov do našega avtobusa. Vrnili smo se po isti poti nazaj skozi mesto Schaffhausen. Tu so še po tej vojni izdelovali svetovno znane kvalitetne žepne ure. Toda ljudje in čas prinese, tako tudi žepne ure niso šle več v denar in tovarna je propadla. Le nekaj starejših obrtnikov se še ukvarja s to vrsto ur. Zopet prečkamo Ren, ter po rahlo valoviti obdelani pokrajini in po lepo speljani avtocesti brzimo proti Zürichu. Proti središču Zürichu smo se komaj prebili. Gradnje toplarne za mesto, toplovođa, podzemeljske železnice ter cestnih podvozov in nadvozov, so se lotili vse z enim zamahom, tako da so posamezni vkopi tudi po trideset metrov globoki. Tako, da se ti ob takim vsestranskem gradbišču kar vrti. Zürich je bančno središče Švice in leži

ob istoimenskem jezeru in njegovem izlivu. V brezštevilnih bankah je naložen kapital vsega sveta, od najbogaterega Kuvajta, vladarjev in bogatašev, do zloglasnih čikaških gangsterjev. Seveda so te naložbe večinoma pod določeno šifro in pod to šifro vsakdo lahko dviga ali vlaga, brez kakršnegakoli drugega dokazila ali osebnih dokumentov. Naložbe so nedotakljive in s švicarskim zakonom zaščitene. Nekatere naložbe so v bankah že od samega začetka. Toda, ker so z zakonom nedotakljive, se je ta kapital z obrestmi vred že zdavnaj nekajkrat povečal, čeprav lastnik na primer že stopetdeset let ni več živ. Seveda banke posojajo ta denar vsemu gospodarstvu sveta, za primerno jamstvo in obresti, ki so seveda višje kot obresti vlagateljev. Od 3% obresti, ki jih daje banka vlagateljem, si jih prilasti država 30% kot davek, kar ji spričo visokih naložb prinese obilo prihoda v državno

blagajno, švicarski davkoplačevalci pa zaradi tega plačujejo le minimalne davke. Spričo takih dohodkov je Švica prepredena s sodobnimi avtocestami in asfaltom do sleherne večje gorske vasi. Pa tudi industrija spričo minimalnih dajatev krepko koraka s sodobno tehnologijo in visoko proizvodnjo. Imajo tudi najsodobnejše opremljeno armado in teritorialno obrambo. Vojaški rok je kratek, toda zgoščen. Vendar mora vsak vojni obveznik vsako leto še za nekaj dni na izpopolnjevanje in preverjanje znanja in veščin. Vsako motorno vozilo je z lastnikom vred vojni obveznik. Isto velja tudi za vprege in druga tehnična sredstva. Zato vojska osebnih in tovornih vozil skoraj nima. Tako se državi zmanjšajo vojaški izdatki na račun visokega življenjskega standarda in krepitve celega švicarskega gospodarstva. Sicer pa nekateri obtožujejo Švicarje, da so

(Nadaljevanje na 11. strani)

Sodelavki Mileni v slovo

lavka. Kmalu je dokazala, da je sposobna opravljati skoraj vsa dela v šivalnici.

Veliko je bila premeščana na razne faze, ker je vsa dela opravljala čvrsto in zanesljivo. Bila je zelo tiha in največkrat vase zaprta. O nobenih težavah ni nikdar nikomur tožila, saj je vse hotela premostiti sama. Vse sodelavke smo jo spoštovale in v njej videle lik vestne sodelavke in dobre žene. S kruto resnico, da nas je Milena za vedno zapustila, se dolgo časa ne bomo mogli sprizjantiti.

Zelo nas je pretresla vest, ko smo izvedeli, da je tragično preminula naša sodelavka Milena Peternej.

Skoraj 6 let je minilo, odkar se je zaposlila v obratu Alpine v Gorenji vasi kot nekvallificirana de-

Sodelavci

Francu Kenda v spomin

Tov. Kenda se je zaposlil v naši delovni organizaciji v decembru 1948 leta, kot kurjač. Zaposlen je bil do konca junija 1961, ko je prenehal zaradi upokojitve. Franca Kenda smo poznali kot zelo delovnega človeka, odlikovala pa ga je tudi izredna vestnost. Njegove lastnosti in odnos do dela so se posebno odražale v zimskem času, ko je ne glede na oddaljenost, snežne razmere in mraz opravljal delo neoporečno. Ohranili ga bomo v spominu kot vestnega sodelavca.

Poslovlili smo se od našega upokojenca Franca Kenda iz Breznice.

paragrafi § § §

Vprašanje:

Ali ima delavka, ki je v bolniški od aprila tega leta, v avgustu tega leta pa je postala invalid I. kategorije, pravico da koristi letni dopust za to leto.

Odgovor:

Glede na namen dopusta (če se dopust koristi zaradi sprostitve, rekreacije in oddiha), delavec, ki je v bolniški ne more koristiti letnega dopusta.

Ker ste bili avgusta spoznani za invalida I. kategorije kot popolnoma nesposobni za delo, vam s tem preneha delovno razmerje z dnem pravnomočne odločbe, s katero se ugotovi vaša nesposobnost za delo. V vašem primeru delovna organizacija pred prenehanjem delovnega razmerja ni dolžna omogočiti koriščenja letnega dopusta, ker ste bili na bolniški vse do invalidske upokojitve.

Na tleh ne vidiš papirčka

(Nadaljevanje z 10. strani)

največji kapitalisti in izkoriščevalci, ker se okoriščajo in bogatijo s tujim kapitalom (arabske naftne dežele).

V Zürichu so tudi razni znanstveni inštituti, kjer delajo znanstveniki vsega sveta; univerze, bolnice itd. Komaj do polovice smo preleteli eno glavnih trgovskih ulic, pa se nam je že mudilo naprej. Komaj smo se prebili iz mesta, se je že ulila ploha. Ker je bilo že po šesti uri zvečer, so nas začeli prehitovati osebni avtomobili zaposlenih, ki so se vračali domov. Kajti švicarski delovni dan se začne ob 9. uri dopoldan z enournim opoldanskim odmorom in konča ob 6. uri zvečer. Le nekaj redkih podjetij ima urejen dvozmenski enotni delovni čas. Po sodobni avtocesti je seveda vsak kar hitro doma, tudi če je še tako oddaljen, pa tudi avtomobil je za naše pojme spričo švicarskega zaslužka poceni.

Smo ob 40 kilometrov dolgem Zürškem jezeru. Po plodni dolini pridemo do jezera Walensee ter se vozimo ob njegovih strmih bregovih, kjer cesta in železnica drug drugemu delata napoto, skozi predore in galerije. Ob visokih slapovih, ki padajo iz visokih bregov, se vračamo v krogu zopet v dolino Gornjega Rena spet v kneževino Liechtensteina, kjer smo prespali prejšnjo noč. Večerja je bila obilna in okusna z obilo sočivja in zelenjave, na kar pa bi se morali naši žledci še malo privaditi, smo pač navajeni bolj trde in začinjene hrane s kruhom.

Kruh pa je tukaj samo pri zajtrku. Napisali smo še

nekaj razglednic, nato pa spat, kajti zarana nas čaka povratek skozi dežele pod Avstrijo domov.

Po zajtrku že prečkamo avstrijsko mejo pri Feldkirchenu. Samo avstrijska kontrola. Pri Feldkirchenu zavijemo desno skozi pokrajino Verarlberg, ki je v mnogočem podobna Švici, razen denarja. Nekaj časa vozimo po ravnini, dokler se ne začnemo vzpenjati proti prelazu mimo starega rudarskega mesta, ki je vzcvetelo v 16. stoletju, je v času industrijske revolucije propadlo, sedaj pa se obnavlja v alpsko turistično mesto z ostro alpsko klimo.

Pod njim gradijo tunel, pod prelazom Arlsberg, nekako vzporedno z železniškim, toda mi še moramo čez ozke in strme serpentine na prelaz, kjer se nadihamo ostriga planinskega zraka in se srečamo v gostišču z oholimi in nadutimi avstrijskimi turisti.

Tu se začneja Tirolska in spuščamo se v dolino, mimo turističnega mesta Sv. Anton in drugimi s čistimi alpskimi procelji, kjer so doma najboljši avstrijski smučarski asi. Tukaj se zadržuje sneg dolgo, zato so odlični pogoji za alpsko smučanje.

Pri Landecku se priključimo reki Inn, ki priteče z južne Tirolske. Dolina se počasi širi. Ustavimo se pri samostanu in cerkvi v Stamsu. V cerkvi so grobnice tirolskih grofov, ki so vladali Tirolski dolga stoletja, dokler niso prišli pod nadoblast Habsburžanov, kateri so smatrali Tirolce za kmetavzarje. Železna ograja znotraj vhoda v cerkveno ladjo je iz umetniških

kovanih vrtnic. Znamenite freske so ravno restavrirali.

Glavni oltar predstavlja prišpodobo drevesa Adama in Eve, iz katerih vej se razraščajo vsi svetniki, vladarji in navadni smrtniki.

nici tirolskih vladarjev in današnje zimsko-športno središče. Ogledali smo si poletno rezidenco avstrijskih vladarjev, ki je še danes na razpolago avstrijskemu predsedniku republike. Stavba, posebno pa notranja oprema je zelo natančna kopija dunajskega Schönbrunn.

ber Tauren, ki je dolg 5 km ter smo po alpski cesti kmalu v Lienzu, kratek postanek in ogled, pa zopet naprej.

Malo se ustavimo v slovenski gostilni pri Zagarju, pa zopet naprej mimo Beljaka čez strmo Korensko sedlo, kjer na carini nismo imeli preveč sitnosti.

Cerkev in samostan v Stamsu

Menih, vodnik nam je tolmačil v slovenščini. Samostan bi že zdavnaj propadel, če ne bi sem prihajali menihi iz samostana Stična na Dolenjskem, s katerim imajo nekakšne matične zveze, ter je v samostanu v Stamsu veliko menihov Slovencev.

Pred poldnevom smo v Innsbrucku, nekdanji prestol-

Ni bilo časa za daljši postanek, ker pot do doma je še dolga. Ze hitimo navzdol, zapuščamo reko Inn in gledamo tirolske hiše, zvonci na strehah, s katerimi so nekoč klicali pastirje z bližnje paše in rdeče ter rumene rože na oknih. Spet smo preko nižjega prelaza in iz doline Salza-ha zavijemo skozi tunel Fel-

V Savski dolini je bila že trda noč. Sofer, vajen te ceste, je zelo dobro pobiral kilometre in že smo se v Škofji Loki poslovili od našega vodiča, se mu zahvalili in se mu priporočili še za naslednje leto in že smo se veseli, toda utrujeni razveselili domače postelje.

Ivan REVEN

Žirovke v I. zvezni ligi

Nekako brez običajnega »pompa« so žirovske košarkarice združeno z igralkami iz Škofje Loke, dosegle svoj doslej največji uspeh — uvrstitev v I. zvezno košarkarsko ligo za ženske. Poleg osvojenega državnega prvenstva pionirk pred nekaj leti, je to tudi največji uspeh žirovskih športnikov doslej. Vse se je zgodilo tako iznenada, da ni bilo časa niti za čestitke niti za slavje, saj je od uvrstitve v ligo do prve tekme v novi konkurenci, ostalo samo pet dni časa.

Uprava kluba se je znašla pred velikimi težavami. Največji problem so predstavljala finančna sredstva, za njim pa kvaliteta igralk, prosti čas za trening in kopica ostalih problemov, ki so terjali hitre odločitve. V čem je bilo bistvo težav?

Košarkarji na Gorenjskem smo napravili načrt razvoja

košarke, ki naj bi v novih tekmovalnih pogojih, ko je kazalo da bo propadlo vse, kar je bilo doslej narejenega, rešili vsaj nekaj tistega, kar je temu športu dajalo popularnost pri mladini in odraslih.

Veliko nismo uspeli narediti. Vsi visokoleteči cilji in želje po kvaliteti, so padli v vodo z izpadom Triglava iz II. zvezne košarkarske lige. Ženske so bile razdeljene v tri gorenjske klube: Kladiivar, Kroj in Jesenice. Vsak od njih je predstavljal vrh v slovenski košarki (z izjemo Bresta in Ježice), nikoli pa niso dosegli pomembnejših rezultatov v zveznem merilu.

Prvi korak je bil narejen z združitvijo Kroja s Kladiivarjem, rezultat tega pa je bilo prvo mesto v zahodni kvalifikacijski skupini slovenske lige. Zaradi razširitve prve zvezne lige na 10 klubov, je od-

padla kvalifikacijska tekma z mariborskim Marlesom in sta obe ekipi postali novi članici zvezne lige.

Ko smo v želji, da izpolnimo dogovorjeni načrt, odločali o nastopu v prvi ligi, smo imeli na izbor dve možnosti: nastopati samostojno eno leto, zapraviti kup denarja, ki ga še nimamo in naslednje leto ugotoviti, da je bilo v zvezni ligi lepo, ali pa sestaviti selekcijo Gorenjske in nekaj predstavljati tudi v tej konkurenci.

Odločili smo se za drugo možnost, čeprav je bilo tudi nasprotnih stališč veliko.

Čeprav je kazalo na neresljive težave s skupnimi treningi, financiranjem selekcije in kopico ostalih težav, so prvi skupni nastopi pokazali, da je bila odločitev pravilna. Čeprav neuigrani, neizkušeni pričakovati, da se bo ekipa kot neuspešna. Težko je bilo prva dva nastopa ocenimo in včasih tudi nerodni, lahko je in želje so se seveda takoj ujela v takšni stopnji, kot se

povečale. V prvem delu imamo sicer zelo težak raspored, saj proti slabšim nasprotnicam gostujemo, tako da si ne moremo obetati velikih preseženj. Prepričani pa smo, da se bomo uspeli uvrstiti med prvih šest ekip, kar zagotavlja nastop v zvezni konkurenci tudi naslednje leto. To pa je za nas trenutno več kot samo pričakovali.

Za ekipo so registrirane igralke vseh treh gorenjskih klubov. Vendar so prve tekme pokazale, da bo dovolj 12 igralk, ostale (mladinke) pa bodo igrale kot samostojna ekipa v slovenski republiški ligi. Le na ta način lahko pričakujemo napredovanje igralk, ki bi sicer sedele na klopi. Ekipo, ki bo igrala v zvezni ligi, sestavljajo naslednje igralke: Balderman Biserka, Ržen Nada, Mihovilo- vič Tanja, Malacko Zora, Vrdoljak Vanda, Crnovič Almi- ra, rSpak Nada, Ovsenk Mir- jam, Drmota Tatjana, Pečelin Hermina, Kavčič Bernarda in Krolnik Nuša. V ekipi, ki je

v povprečju še zelo mlada, naj bi starejše igralko v začetku pomagale s svojo izkušnostjo. V nadaljnjem razvoju ekipa pa moramo računati na mlajše igralko, ki se bodo kalile v slovenski ligi, v kateri bo nastopalo tudi 7 žirovskih mladink.

Kaj pa stroški?

TTKS zagotavlja vrhunsko- mu športu po kriterijih 52 % sredstev, kar je realno približno 40 % potrebnih sredstev. Pokrovitelj kluba Kladiivar Žiri v ta namen že izplačuje razmeroma visoka denarna sredstva, smo za pomoč zaprosili tudi ostale zainteresirane organizacije. Glede na to, da je center ekipe v Zireh, da so možnosti dane predvsem mladim žirovskim košarkaricam, računamo, da bodo prav žirovci in naše podjetje računalo resnično tudi na športnem področju izjemno priljubljeno, da žirem zagotovimo vrhunske prireditve.

Miha Bogataj

